

Konferencja "Program modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.
Nowe szanse i wyzwania dla samorządów terytorialnych"
Centrum Kongresowe Politechniki Wrocławskiej, 6 listopada 2017 r

PRIORYTETY

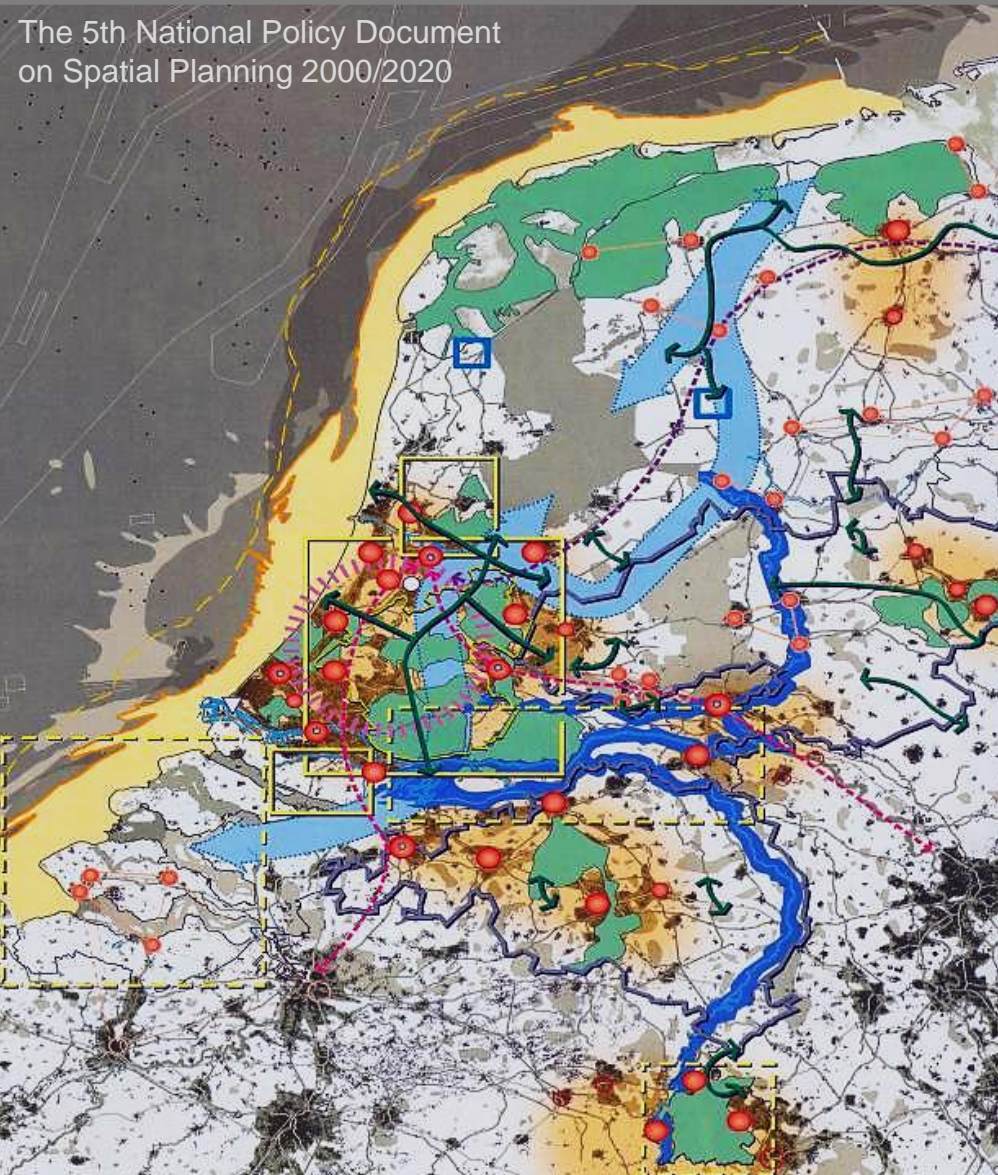
zagospodarowania terenów nadrzecznych

dr hab. inż. arch. **Anna Januchta-Szostak**, prof. nadzw. PP
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY POLITECHNIKI POZNAŃSKIEJ

Priorytety zagospodarowania terenów nadrzecznych - perspektywa RGB

The 5th National Policy Document
on Spatial Planning 2000/2020

Założenia holenderskiej polityki
przestrzennej „MAKING SPACE
SHARING SPACE”

R ŚRODOWISKO
ANTROPOGENNE
G ŚRODOWISKO
PRZYRODNICZE
B ŚRODOWISKO
WODNE

Większość dużych rzek Europy Zachodniej została skanalizowana w czasach, gdy nie obowiązywały żadne zasady ochrony środowiska. Konieczność nadrabiania „zaległości” nie zwalnia nas z obowiązku patrzenia ze współczesnej perspektywy.

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Dla potrzeb rewitalizacji zdegradowanych obszarów nadwodnych opracowano na początku XXI w dokument **10 zasad zrównoważonego rozwoju frontów wodnych** [3]

Zasada 1 - Ochrona jakości wody i środowiska

Zasada 2 - Fronty wodne są integralną częścią tkanki miejskiej

Zasada 3 - Historyczna tożsamość kształtuje charakter nabrzeży

Zasada 4 - Priorytet zróżnicowania funkcjonalnego

Zasada 5 - Warunek publicznego dostępu do wody

Zasada 6 - Partnerstwo publiczno-prywatne przyspiesza proces

Zasada 7 - Partycypacja społeczna jest elementem zrównoważenia

Zasada 8 - Przekształcenia frontów wodnych należą do projektów długoterminowych

Zasada 9 - Rewitalizacja jest procesem ciągłym

Zasada 10 - Fronty wodne są częścią struktur międzynarodowych

[3] Dokument powstał we współpracy z Międzynarodowym Centrum Miast na Wodzie (założonym w Wenecji w 1989 r.) i został przyjęty na Waterfront Expo w Lizbonie w 2007 r. , źródło: <http://www.waterfront-net.org/services/documents>

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 1 - Ochrona jakości wody i środowiska

Warunkiem koniecznym dla aktywizacji i rozwoju frontów wodnych jest wysoka jakość wód powierzchniowych, która zależy od warunków gospodarowania wodą w dolinie i całej zlewni. Przekształcenia dolin rzecznych powinny uwzględniać poprawę zdolności środowiska do regeneracji i samooczyszczania.

Potok młyński / Chrudim / Republika Czeska /2009. Dł. 1,700 m, koszt ok. 560 tys. Euro

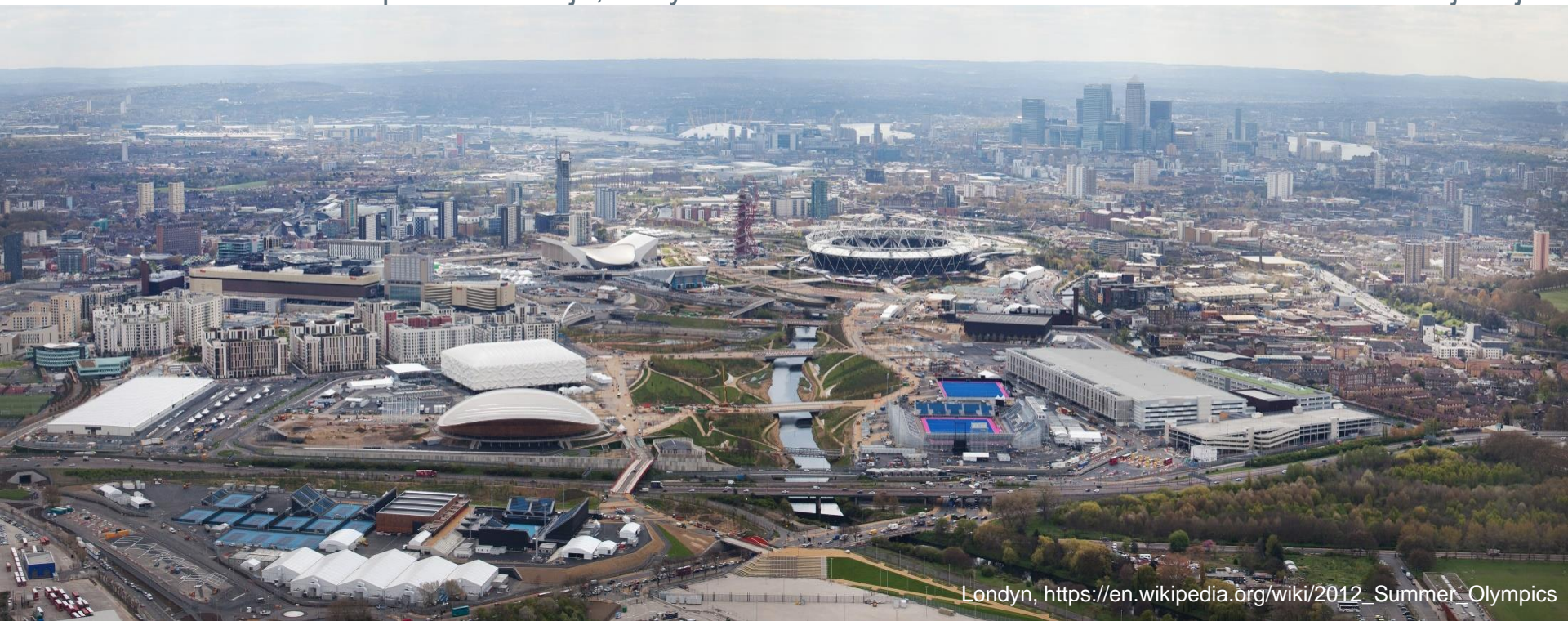
Przed rewitalizacją (©Šindlar, s.r.o.)

Po rewitalizacji (©Šindlar, s.r.o.)

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 2 - Fronty wodne są częścią tkanki miejskiej

Tereny nadrzeczne powinny być integralną częścią miasta i przyczyniać się do poprawy jego żywotności. Woda jako składnik miejskiego krajobrazu powinna być wykorzystywana dla szczególnych funkcji, takich jak transport wodny, wypoczynek, sport i rekreacja, rozrywka i kultura oraz do wzmacniania struktur zieleni miejskiej.

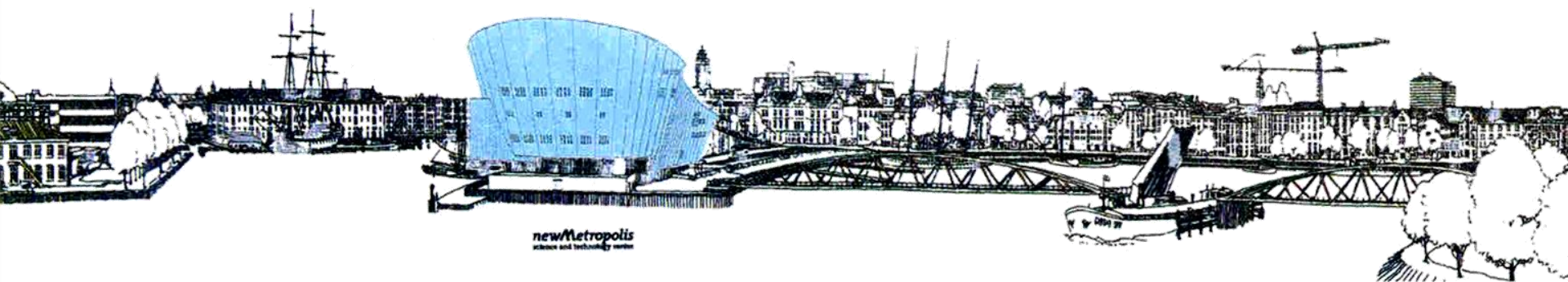

London, https://en.wikipedia.org/wiki/2012_Summer_Olympics

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 3 - Historyczna tożsamość kształtuje charakter nabrzeży

Wspólne dziedzictwo miasta i rzeki oraz związanych z nim wydarzeń, szczególnych obiektów architektury i zasobów przyrodniczych, powinno stanowić o charakterze i treści krajobrazu nadwodnego. Zachowanie przemysłowej przeszłości jest integralnym elementem zrównoważonej przebudowy.

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 4 - Zróżnicowanie funkcjonalne

Fronty wodne powinny cechować różnorodność funkcji kulturalnych, komercyjnych i mieszkalnych, a pierwszeństwo należy się tym formom użytkowania, które wymagają **bezpośredniego dostępu do wody**. Osiedla mieszkaniowe powinny być zróżnicowane pod względem funkcjonalnym i społecznym.

HAMBURG – HAFENCITY
Materiały informacyjne Hafencity Hamburg GmbH.

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 4 - Zróżnicowanie funkcjonalne

Fronty wodne powinny cechować różnorodność funkcji kulturalnych, komercyjnych i mieszkalnych, a pierwszeństwo należy się tym formom użytkowania, które wymagają **bezpośredniego dostępu do wody**. Osiedla mieszkaniowe powinny być zróżnicowane pod względem funkcjonalnym i społecznym.

Poznań osiedle przy ul. Szyperskiej
fot. A. Januchta-Szostak

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 5 – Warunek publicznego dostępu do wody

Nabrzeża powinny być **fizycznie i wizualnie dostępne** dla mieszkańców i turystów ze wszystkich grup wiekowych i klas społecznych. Należy zapewnić wysoką jakość przestrzeni publicznych, by umożliwić ich intensywne użytkowanie.

BYDGOSZCZ
Fot. A. Januchta-Szostak

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 5 – Warunek publicznego dostępu do wody

Nabrzeża powinny być **fizycznie i wizualnie dostępne** dla mieszkańców i turystów ze wszystkich grup wiekowych i klas społecznych. Należy zapewnić wysoką jakość przestrzeni publicznych, by umożliwić ich intensywne użytkowanie.

Poznań
Fot. A. Januchta-Szostak

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 6 – Partnerstwo publiczno-prywatne przyśpiesza proces

Rozwój nowych frontów wodnych powinien być planowany na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Władze publiczne muszą gwarantować wysoką jakość projektu, uzbrojenie terenu, a także zrównoważenie społeczne.

Prywatni inwestorzy powinni być zaangażowani w proces przekształceń od samego początku, by zapewnić rozeznanie rynku i przyśpieszyć zagospodarowanie terenu.

Koordynatorzy kompleksowego rozwoju frontów wodnych muszą gwarantować długoterminowe korzyści w wymiarze ekonomicznym, społecznym i ekologicznym.

Zasada 7 – Partycypacja społeczna jest elementem zrównoważenia

Społeczność miasta powinna być informowana i angażowana w dyskusję w sposób ciągły od początku procesu transformacji frontów wodnych.

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Strategia rozwoju rzeki Warty w Poznaniu 2012-2030
http://dorzeczni.pl/upload/articles/pdf/strategia_pl.pdf

Zasada 8 – Przekształcenia frontów wodnych należą do projektów długoterminowych

Projekty frontów wodnych są wyzwaniem dla więcej niż jednej generacji i muszą być przekształcane etapowo tak, by całe miasto i wszyscy jego mieszkańcy mogli czerpać korzyści z potencjału przestrzeni nadbrzeżnych, a te wymagają wrażliwej kreacji przestrzeni publicznych, różnorodnych form architektury i sztuki oraz struktur zieleni.

Na poziomie politycznym **administracja publiczna powinna czuwać nad realizacją celów strategicznych niezależnie od cykli ekonomicznych i krótkoterminowych interesów.**

Priorytety i metody zagospodarowania miejskich terenów nadrzecznych (MTN)

Zasada 9 – Rewitalizacja jest procesem ciągłym

Plany miejscowe muszą być oparte na szczegółowych analizach funkcji wiodących i treści krajobrazu nadwodnego. Ważna jest **elastyczność planowania** umożliwiająca adaptację do istotnych zmian.

Zasada 10 – Fronty wodne są częścią struktur międzynarodowych

Przebudowa frontów wodnych jest bardzo złożonym zadaniem i wymaga udziału profesjonalistów z wielu dziedzin. Niezmiernie ważny jest **transfer wiedzy i wymiana doświadczeń na płaszczyźnie międzynarodowej** pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w proces transformacji frontów wodnych na różnych poziomach i etapach planowania, projektowania oraz realizacji.

Współczesne tendencje w zagospodarowaniu frontów wodnych i dolin rzecznych:

Rewitalizacja urbanistyczna - działania nastawione przede wszystkim na aktywizację społeczno-gospodarczą obszarów nadwodnych, intensyfikację wykorzystania przestrzeni oraz poprawę jakości zabudowy i zagospodarowania.

Regeneracja przyrodnicza dolin rzecznych, obejmująca wzmocnianie i odtwarzanie ekosystemów wodnych i przywodnych, renaturyzację, odkrywanie małych cieków miejskich, odtwarzanie starorzeczy i mokradeł, tworzenie parków nadrzecznych (linearnych, buforowych) itp., czyli: tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury.

Waterfront to przestrzeń koegzystencji rzeki, przyrody i ludzi

Dziękuję za uwagę

Koncepcja przekształceń doliny Warty
w Poznaniu (proj. A. Januchta-Szostak)